

STICHTING **Ir. D.C. van Schaik**
BFHFFR ONDFRAARDSF KAI KSTFFNGROFVN

De stand van zaken sinds de vorige Steunpilaar.

Na het uitkomen van Steunpilaar 5 in het afgelopen najaar heeft onze stichting natuurlijk niet stilgezeten en in dit nummer treft u dan ook een overzicht aan van de activiteiten die de Van Schaïkstichting afgelopen winter ondernam. Verder bevat deze voorjaars-Steunpilaar een uittreksel van het jaarverslag over 2002. Vorig jaar publiceerden we voor het eerst zo'n verslag en het is de bedoeling om dit in het vervolg ieder voorjaar te doen. Wij hopen u op deze manier een goed beeld te geven van de stand van zaken en van wat er achter de schermen van onze stichting plaatsvindt. Het was eigenlijk de bedoeling dat deze editie van Steunpilaar in april zou verschijnen, maar aangezien het niet mogelijk was om het jaarverslag helemaal rond te krijgen voor die tijd, valt dit nummer in juni bij u in de bus. Volgend jaar zal de voorjaarseditie echter weer zoals gewoonlijk in april uitkomen.

Het bestuur

Jaarverslag Financiële Controle Commissie

Het bestuur van de Stichting ir. D.C. van Schaik heeft aan de heren P. Reintjens en P. Feijt verzocht om als financiële controlecommissie (FCC) de financiële stukken over het jaar 2002 te controleren. De jaarrekening 2002 werd opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Beheerstichting.

De FCC heeft de opdracht van het bestuur aanvaard als onafhankelijke commissie en als leden van de Vrienden van de Van Schaikstichting. De FCC heeft geen RA noch een AA bevoegdheid. De FCC heeft de haar toegezonden financiële bescheiden (de balans en de exploitatierekening over het financiële jaar 2002) bestudeerd, een evaluatie gemaakt van het algehele beeld van de financiële gegevens en cijferanalyses met betrekking tot die financiële gegevens uitgevoerd. Verder heeft de FCC met de penningmeester, de heer P. Hardy, een gesprek gehad om inlichtingen in te winnen met betrekking tot de financiële gegevens, zoals die in de balans en de exploitatierekening over het financiële jaar 2002 zijn geadministreerd. Tot slot heeft de FCC een kopie ontvangen van de statuten, de briefwisseling met de Belastingdienst, de briefwisseling met de Provincie aangaande subsidie, alsmede een kopie

van de aanvraag voor een lening van het Natuurhistorisch Genootschap. De gegevens, zoals die op pagina 2, 3 en 4 van het financiële verslag werden vermeld, zijn door de FCC bestudeerd. De FCC komt op grond van het voorgaande tot de conclusie dat de balans en de exploitatierekening, zoals die zijn weergegeven op de pagina 2, 3 en 4, een getrouw beeld geven van het vermogen van de Beheerstichting per 31 december 2002 en van het resultaat over het jaar 2002. Indien vennootschapsbelasting betaald dient te worden door de Beheerstichting, dan zal die ten laste dienen te komen van het eigen vermogen per 31 december 2002. Bij dit oordeel gaat de FCC er vanuit, dat de definitieve vaststelling van de subsidie door de Provincie in overeenstemming is met de bedragen, zoals die zijn verwerkt in de exploitatierekening over het jaar 2002.

Vrienden die geïnteresseerd zijn in de balans en de exploitatierekening over het financiële jaar 2002, kunnen die desgewenst ter inzage krijgen bij de penningmeester van de stichting.

De Financiële Controle Commissie: Paul Reintjens en Peter Feijt

Nieuwe redacteur Steunpilaar

De nieuwe redacteur van de Steunpilaar is Fons Leunissen. Fons heeft een prima staat van dienst, want hij heeft zijn sporen reeds verdiend door enkele jaren redacteur te zijn van de SOK-Info, het informatieve magazine voor de SOK-leden. Hij zal terzijde worden gestaan door Rob Heckers, die de lay-out voor zijn rekening neemt, en door Erik Lamkin, die de drukproeven controleert en de adressering en verzending doet. Dit drietal is door hun samenwerking voor de SOK-Info inmiddels tot een goed geoliede machine geworden, die efficiënt en met de nodige creativiteit nu dus ook de Steunpilaar zal gaan verzorgen. Rob en Erik werkten overigens reeds vanaf het begin mee aan de totstandkoming van de Steunpilaar en zullen Fons dus extra kunnen ondersteunen bij de aanvaarding van zijn nieuwe taak.

Wij wensen Fons, Rob en Erik veel succes met hun werk voor de Steunpilaar!
Het bestuur

Nieuwe folder SOK en Van Schaïkstichting

Alweer een paar maanden geleden is de nieuwe gezamenlijke folder van de SOK en de Van Schaïkstichting uitgekomen. De folder is bedoeld voor iedereen die belangstelling heeft in groeven, die lid wil worden van de SOK of die donateur van de Van Schaïkstichting wil worden. Het ontwerp is van André Terlingen van grafisch Bureau Zuiderlicht. Hij heeft met een gewaagd, modern concept een folder gemaakt die de groeven op hun mooist laat uitkomen. Verder is ook de scheiding tussen de SOK, die zich bezighoudt met studie, en de Van Schaïkstichting, die zich inzet voor groevenbeheer en bescherming van groeven, zeer goed weergegeven. Deze scheiding tussen studie en beheer, dus tussen SOK en Van Schaïkstichting, is in de folder gesymboliseerd door een schuine streep, die op enkele pagina's dwars door de foto's loopt. De foto op de voorkant van de folder werd in

de Heerderberg gemaakt door SOK-lid Henk Ramakers. (De Heerderberg werd uitvoerig beschreven in de vorige Steunpilaar.)

De folder is “tijdloos”, zodat hij nog jaren gebruikt kan worden. Naast de adressen van de SOK en de Van Schaïkstichting zijn ook de adressen van het Natuur Historisch Genootschap in Limburg, onze moederorgansiatie, en het adres van het Natuur Historisch Museum Maastricht vermeld. Dankzij de genereuze sponsoring van bureau Zuiderlicht, kon deze folder tot stand komen voor een schijntje van de werkelijke kosten.

Vrienden van de Van Schaïkstichting ontvangen bij deze Steunpilaar een exemplaar van de folder.

Het bestuur

Keldertjes Slavante in de Groene week

Afgelopen september hebben de SOK en de Van Schaïkstichting een bijzonder positieve bijdrage geleverd aan de “Groene Week” op de Sint Pietersberg. In het kader van een door het CNME (Centrum voor Natuur- en Milieueducatie) georganiseerde kinderspeurtocht over de berg, werd bij de keldertjes van Slavante een stand ingericht, werden er rondleidingen gegeven en was er de mogelijkheid

om met een heuse oude blokzaag mergel te zagen. De stand werd bemand door Marcel Weiland en Joep Orbons. Willy Colen leidde enkele groepen rond in de keldertjes. De mergel werd gratis door de ENCI ter beschikking gesteld en de originele zaag was van blokbreker Peter Kleijnen.

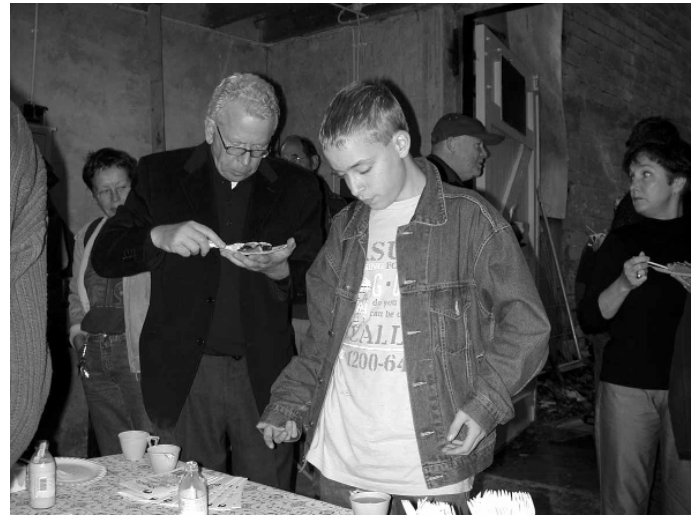

Groevedag 2002

De groevedag 2002 van afgelopen september was een groot succes. In totaal waren er ongeveer veertig personen aanwezig, waaronder twintig Vrienden. De ontvangst bestond uit koffie en vlaai, die in de nieuw ingerichte werkschuur droog stonden opgesteld. Voor de eerste keer was de ontvangst dus niet in een groeve, maar in de schuur waar tevens al het nieuwe materiaal, dat aangeschaft kon worden door de financiële ondersteuning van de Vrienden,

bewonderd werd. Hierna werd door één groep de Scharnderberg bezocht, waar de beheerder, John Knubben, een rondleiding verzorgde. Een tweede groep bezocht de Nieuwe Groeve, waar de beheerder Han Bochman, de rondleiding gaf. De nabijgelegen Heerderberg kon helaas niet bezocht worden wegens instortingsgevaar. Rond vijf uur was iedereen weer uit de grotten en werd deze succesvolle groevedag besloten.

Het IKL-project

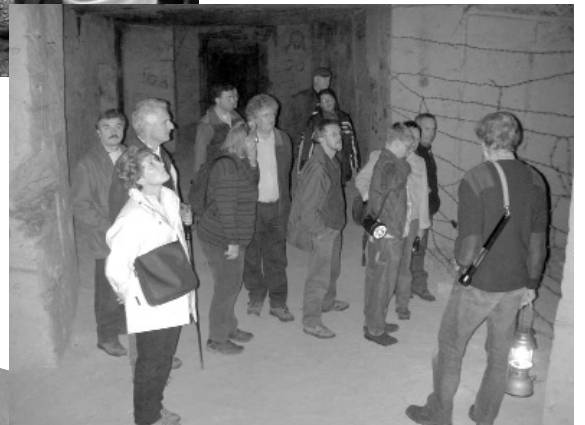
In Steunpilaar nummer 4 werd melding gemaakt van een restauratieplan voor enkele groeven achter Huize St. Joseph te Scharn. Dit plan wordt opgesteld in samenwerking met de IKL (Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen). We zijn nu in een wat verder stadium met de planning, maar er valt toch nog niet echt veel nieuws van dit front te melden. Er is besloten om de voorbereiding van de restauraties in alle rust en degelijkheid aan te pakken, om op die manier zeer bewust en weloverwogen ervaring te kunnen opdoen. We zullen zodoende bij soortgelijke werkzaamheden in de toekomst optimaal kunnen profiteren van de verzamelde kennis.

Natuurlijk hebben diverse instanties al wel de nodige ervaring in het restaureren en stabiliseren van groeven, maar hun werkzaamheden vonden vooral plaats in verband met de toeristische exploitatie van

groeven. Er werden bijvoorbeeld gangen verstevigd om de vele duizenden dagjesmensen veilig te kunnen rondleiden of om ondergrondse attracties zonder instortingsgevaar te kunnen uitbaten. Deze “toeristische stabilisering” is in onze situatie niet nodig, omdat er immers geen toeristische activiteiten zullen plaatsvinden in onze groeven. Ons doel is om deze groeven te behouden voor de toekomst en om ervoor te zorgen dat de groeven zo toegankelijk mogelijk blijven. Hiervoor zijn niet die dure en ingrijpende bouwwerkzaamheden nodig, zoals bij toeristische exploitaties. Toch moeten ook deze werkzaamheden, die door bouwfirma’s verricht zullen gaan worden, conform de ARBO-regelgeving worden uitgevoerd. Dit betekent dat het honderd procent veilig en verantwoord moet gebeuren. Hiervoor wordt op dit moment nog naar een goede oplossing gezocht.

Groevedag 2002

Koeleboschgroeve als onderdeel van een natuurwandeling van Stichting Het Limburgs Landschap

In het kader van de Groene Week werden er door Stichting het Limburgs Landschap in september 2002 enkele natuurwandelingen georganiseerd. Twee van deze wandelingen kwamen in de buurt van de Koeleboschgroeve. Het was de wandelaars niet van tevoren bekendgemaakt, maar enkele vrijwilligers van de SOK en Van Schaïkstichting stonden klaar bij de ingang, zodat de wandeling ondergronds én met uitleg kon worden voortgezet. Zodra de rondleiding beëindigd was, ging de wandeling

weer buiten in de natuur verder.

Dit soort korte, educatieve rondleidingen in de door ons beheerde groeven zijn bijzonder aangenaam om te doen voor de mensen van de SOK en onze Stichting. De bezoekers hebben immers over het algemeen zeer veel belangstelling voor de cultuur, de natuur en de geologie van “de berg” en zijn daardoor een dankbaar publiek, dat de vakkundige uitleg van hun gidsen bijzonder waardeert.

Vijfentwintigjarig jubileum van de SOK

Dit jaar bestaat de SOK vijfentwintig jaar: Vijfentwintig jaar van studie en genieten in de ondergrondse kalksteengroeven van Limburg! Het bestuur van de SOK had besloten om voor deze heuglijke gelegenheid niet één activiteit, zoals een feestavond, te organiseren, maar om gedurende het hele jaar grotere en kleinere activiteiten op touw te zetten.

De activiteiten begonnen in mei 2002 met een studieavond over de geologie van de mergel. Die avond werd aangeboden door de Geologische Vereniging Limburg, want de SOK heeft de afgelopen jaren goede banden opgebouwd met deze vereniging.

In september barstten de feestelijkheden pas echt los met een academische zitting in het Natuur Historisch Museum Maastricht. Voorzitter Frans Coolen van het Natuurhistorisch Genootschap (de moederorganisatie van de SOK) feliciteerde de SOK en zette vervolgens natuurlijk iedereen, die zich in de loop der jaren binnen de studiegroep bijzonder verdienstelijk had gemaakt, nog eens extra in het zonnetje. Daarna werd er aan de hand van een prachtige - en soms ook zeer vermakelijke - diaserie een overzicht over vijfentwintig jaar SOK gegeven.

Toen iedereen wat bekomen was van die uiterst boeiende terugblik, werden de vijf winnaars van een prijsvraag uit de honderdste editie van de SOK-Info (dus nog een jubileum!) bekendgemaakt. De gelukkigen ontvingen elk een, speciaal voor de prijsvraag vervaardigde, beker met daarop het logo van de SOK.

De zitting werd besloten met een verrassing, want het Natuurhistorisch Genootschap bood de SOK een cd aan, waarop alle zevenendertig tot dan toe verschenen SOK-Mededelingen verzameld zijn. Dat is natuurlijk een geweldige aanwinst voor alle groeueonderzoekers en bergliefhebbers; twintig jaar onderzoek (door 64 auteurs in 174 artikelen opgetekend) beschikbaar op één enkele cd! Deze bijzondere cd is nu voor iedereen verkrijgbaar in het Natuur Historisch Museum Maastricht voor slechts tien euro.

Speciaal voor de jubilerende SOK, stelde Stichting Het Limburgs Landschap in september de normaliter hermetisch afsloten Barakkenberg een weekend open. Alles bij elkaar hebben er zo'n vijfenzeventig personen gebruik gemaakt van deze unieke bezoekregeling, waaronder enkele oud-blokkbrekers, die er ooit zelf nog blokken gebroken hadden. Het was voor hen uiteraard een mooie gelegenheid om ter plekke hun kennis van het blokkbreken over te dragen aan leergierige SOK-leden. Tijdens het weekend hebben de bezoekers van de Barakkenberg enkele grote vuilniszakken afval de groeve uitgedragen, waardoor deze mooie berg nog mooier werd! De SOK is de Stichting Het Limburgs Landschap natuurlijk zeer dankbaar voor de unieke gelegenheid om de groeve te kunnen bestuderen en te kunnen genieten van het maar liefst drie verdiepingen tellende onderaardse landschap.

Op een zaterdag in november werd in de Sibbergroeve een workshop “blokkbreken met oude gereedschappen” georganiseerd. SOK-leden konden daar in de praktijk kennis van het blokkbreken opdoen, of hun al aanwezige kennis toetsen. Peter

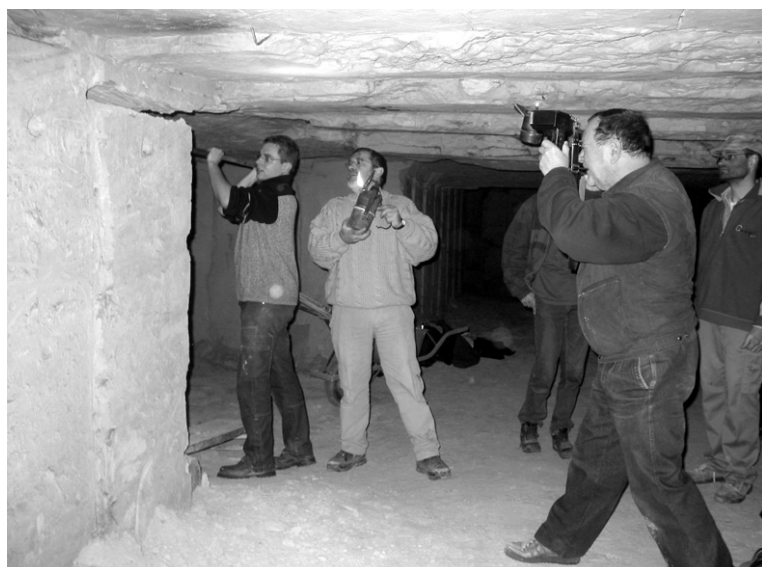
Kleijnen en zijn vader Hubert Kleijnen demonstreerden aan ongeveer vijftientig SOK-leden het handmatig blokbreken. Dat zag er zo bedrieglijk simpel uit, dat iedereen dacht die zaterdag wel een paar metertjes gang achter te kunnen laten. Dat viel dus vreselijk tegen! Want toen de SOK-leden zelf de gereedschappen moesten gaan gebruiken, bleek het blokbreken een zeer zwaar vak dat veel speciale vaardigheden vereist. Na een dag van zweten en vloeken en héél wat scheve zaagsneden, slaagden de twee teams er uiteindelijk in om, zeggen en schrijven, twee blokken omver te krijgen. Voor de deelnemende SOK-leden was deze workshop dus uiteindelijk vooral een oefening in respect voor de blokbrekers van vroeger!.

In december werd er, in samenwerking met de heer van Rensch van het Rijksarchief Maastricht, een cursus Paleografie georganiseerd. Tijdens deze cursus leerden tien leden van de SOK om oude geschriften te ontcijferen en daarna konden ze, natuurlijk flink geholpen door de heer van Rensch, in de praktijk oefenen aan de hand van enkele zelf

meegebrachte foto's van opschriften uit de berg. Want dat was natuurlijk het doel van deze cursus: vaardigheden ontwikkelen om de oude opschriften op de wanden van de groeven te kunnen lezen.

Natuurlijk werden de vleren niet vergeten tijdens de jubileumactiviteiten van de SOK. Johan Willems hield op een avond in maart een lezing over het determineren van vleermuizen. Om de besproken theorie in praktijk te brengen en de ongeveer negen ondergronds overwinterende vleermuissoorten ook in de berg te leren herkennen, werd er de volgende dag een bezoek gebracht aan de Lacroixberg in het Belgische Zichen-Zussen-Bolder. Het was dan wel het einde van de winterslaapperiode, maar er hingen in deze groeve toch nog voldoende vleermuizen om goed te kunnen oefenen in het determineren.

Voor de rest van het jubileumjaar, dat nog tot en met september zal duren, zijn nog enkele excursies, studies, groevebezoeken, een verzamelaarsbeurs en een feestelijke slotavond gepland.

Even bijlichten?

Bij wijze van service aan de Vrienden, leek het de redactie een aardig idee om eventueel een vragenrubriek te gaan opnemen in de Steunpilaar. Wellicht zijn er Vrienden die interessante vragen hebben over ondergrondse kalksteengroeven (bijvoorbeeld over geologie, vleermuizen, winmethoden of andere technische en cultuurhistorische aspecten). Ook zouden er natuurlijk vragen kunnen worden gesteld over de diverse werkzaamheden van de Van Schaïkstichting. De binnengekomen vragen zullen door de redactie ter beantwoording worden doorgespeeld naar iemand die veel kennis heeft over het betreffende onderwerp en die dus wat “licht in de duisternis” kan brengen. Het spreekt vanzelf dat vragen, die uitnodigen tot een antwoord in de vorm

van een artikel, natuurlijk de voorkeur hebben boven vragen die eenvoudigweg met “ja” of “nee” te beantwoorden zijn!

De redactie denkt dat een dergelijk “interactief” hoekje een nuttig en leuk item zou kunnen zijn voor in de volgende Steunpilaren. Het initiatief ligt nu echter vooreerst bij de lezers. Dus.....vragen staat vrij en roept u maar!

U kunt uw vragen doorgeven aan het redactieadres dat vermeld staat in het colofon. Graag even daarbij vermelden dat de vraag bestemd is voor de rubriek “Even bijlichten?” van de Steunpilaar.

De redactie

De Apostelgroeve als locatie voor populair televisieprogramma

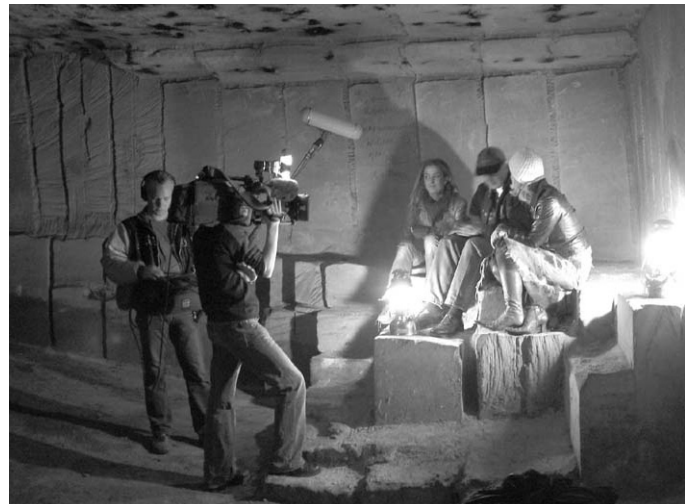
Afgelopen januari heeft onze Apostelgroeve een rol gespeeld in de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Voorafgaand aan die verkiezingen had het BNN televisieprogramma “Lijst 0” van presentatrices Katja Schuurman en Bridget Maasland aan alle lijsttrekkers gevraagd waar ze graag geïnterviewd zouden willen worden. Jan Marijnissen van de Socialistische Partij had aangegeven best wel eens een vraaggesprek in een grot te willen hebben. Zo kwam BNN bij de SOK en de Van Schaïkstichting terecht en op maandag 23 december stond een BNN-cameraploeg, tezamen met Jan Marijnissen, Katja Schuurman en Bridget Maasland en de SOK leden Ton Breuls, Erik Honée, Olav Hensing en ondergetekende aan de ingang van de Apostelgroeve.

Voordat er ook maar iets kon worden ondernomen, moesten de beide dames naar het toilet. De suggestie van Ton Breuls om ieder een boom te nemen, werd vriendelijk doch beslist afgewezen en uiteindelijk werd er besloten om dan maar bij Hoeve Nekum aan te bellen. Ik zou er werkelijk wat voor geven om het gezicht van de bewoner van Hoeve Nekum te hebben kunnen zien op het moment dat hij op die druilerige morgen zijn voordeur open deed en opeens Katja en Bridget voor zijn neus zag staan, met de vraag of ze even van de wc gebruik zouden mogen maken!

Na een eerste kennismaking ging de filmploeg, samen met Jan, Katja, Bridget en ik de groeve in en werd er ruim een uur gefilmd. Het item bestond voornamelijk uit een rustige wandeling door de gangen waarbij de twee dames Jan Marijnissen over

allerhande politieke kwesties aan de tand voelden. Op diverse plaatsen gaf ik wat uitleg aan het gezelschap over de groeve en al haar facetten. Vooral het belang van de groeve als vleermuizenreservaat werd hierbij nog eens extra benadrukt.

Twee dingen zijn me bijzonder bijgebleven van die dag. Ten eerste de beveiliging van Jan Marijnissen: al ruim voordat de lijsttrekker arriveerde, waren er enkele mensen van de landelijke politie aanwezig, die alles in de gaten hielden en heel onopvallend de veldwegen van en naar de Apostelgroeve afzetten. Uiteindelijk waren er maar liefst acht politiemannen ter plaatse, die niet op de foto wilden, maar wel heel gezellig met ons kletsten. Ten tweede viel me op, hoe professioneel zowel Jan Marijnissen als Katja Schuurman en Bridget Maasland hun vak uitoefenden. Voorafgaande aan de opnamen bereidden ze zich heel geconcentreerd voor op het interview. In het programma, zoals het uitgezonden werd, lijkt het er nogal chaotisch en flitsend toe te gaan, maar

de grondslag was een tot in de puntjes voorbereid concept.

De uitzending was op 6 januari rond half acht 's avonds. Het was een typische BNN-uitzending voor jongeren, met zeer "trendy" beelden. De Apostelgroeve was vaak mooi in beeld, maar toch werd daar jammer genoeg verder nauwelijks aandacht aan besteed in het commentaar. De hoofdmoot van het programma was immers het vraaggesprek tussen Jan Marijnissen en de beide dames.

Joep Orbons

Spelen met "Cave-radio"

Afgelopen september heeft de Instrument Development Afdeling (IDEE) van de Universiteit Maastricht een bezoek gebracht aan de Koeleboschgroeve. Tijdens deze excursie lag de nadruk op allerlei technische aspecten, onder andere het ondergronds fotograferen met zelf meegebracht licht en het opsporen van gangen. Voor die laatste activiteit had de IDEE een apparaat vervaardigd dat ooit ontwikkeld werd door speleologen: een grote spoel wordt ergens in een gang geplaatst en met een

tweede spoel wordt bovengronds de exacte locatie boven de eerste spoel opgespoord. Een bijzonder handig instrument, waar op die dag een paar leuke opdrachten mee werden uitgevoerd. Het apparaat werd naderhand aan de Van Schaïkstichting en de SOK geschonken en zal beslist zeer van pas komen bij toekomstige onderzoeken. Er is nu zelfs al enkele malen gretig gebruik gemaakt van deze zeer vernuftige technische aanwinst.

Een bijzondere vleermuissoort in het Houbensbergske

Het door de Van Schaïkstichting beheerde Houbensbergske is een lage middelgrote groeve met een onregelmatige plattegrond. Ze werd in verschillende fasen ontgonnen en de opschriften van blokbrekers dateren van tussen eind zeventiende eeuw tot 1841. De blokken werden zeer onregelmatig gebroken en de kalksteen in de groeve bevat veel vuursteen. In het achterste gedeelte van de groeve

zijn de doodlopende gangen en nissen dan ook vaak gevuld met "knabbe" (vuursteenknollen). Verstoringen door aardpijpen versterken nog het grillige landschap van de groeve. Erik Honée, de groevebeheerder van het Houbensbergske, deed interessante observaties met betrekking tot een specifieke soort vleermuizen die in "zijn" groeve overwintert. Hij schreef daarover het volgende verslag:

Op 22 december 2002 trof ik in het Houbensbergske een groepje van zes slapende vleermuizen aan. Het betrof een kudde van de *Myotis emarginatus* oftewel “Ingekorven Vleermuizen”. Bij de wintertellingen worden er in de mergelgroeven, de enige bekende overwinteringsplaats van de soort in Nederland, elk jaar zo'n 200 tot 250 geteld. Gelukkig is hun aantal de laatste jaren wel flink aan het toenemen. In het Houbensbergske bivakkeren elk jaar zo'n negen á elf Ingekorven Vleermuizen. Het waren er elf in januari 2001 en in januari 2002 werden negen Emarginaten aangetroffen. Bij de laatste telling van januari 2003 waren het er ook negen.

Waarom kiezen deze vleermuizen juist het Houbensbergske? De *Emarginatus* is een vleermuissoort die een relatief warme groeve belooft. Blijkbaar is het Houbensbergske dus relatief warm, wat nogal opmerkelijk te noemen is, aangezien er in 2000 een oude ingang is vrijgelegd en voorzien is van betonnen muur met ronde gaten. Daardoor werd onze berg een “dynamische berg”; luchtstromen komen op gang omdat koude lucht 's winters via de horizontale ingang binnenkomt, vervolgens opwarmt en via de verticale ingang wegtrekt, waardoor de groeve dus juist afkoelt. 's Zomers is het omgekeerde het geval. Je zou verwachten dat daardoor het aantal Emarginaten af zou nemen, maar dat is toch niet gebeurd.

Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de warme lucht naar het plafond stijgt en de koude lucht naar beneden daalt. Dit is vaak 's winters waar te nemen in groeven; de onderste helft van de gang is dan mistig en de bovenste helft helder. Bovendien ligt het gangenstelsel schuin, want de ingangen liggen redelijk laag ten opzichte van de rest van de gangen. Warme lucht stijgt en trekt dus dieper het gangenstelsel in. Daarnaast is de luchtcirculatie het sterkst tussen de schacht en de horizontale ingang. Die liggen kort bij elkaar, waardoor het in de rest

De Heerderberg

Tijdens de Groevedag van afgelopen september konden de aanwezigen de Scharnderberg en de Nieuwe Groeve bezoeken. De derde groeve in dat gebied, de Heerderberg, was helaas niet te betreden wegens instortingsgevaar. Het wel en wee van de Heerderberg gaat ons echter toch zeer aan het hart, zoals u reeds in Steunpilaar 5 kon lezen. Wij hebben dan ook met de eigenaresse, mevrouw José de Goede, afgesproken dat wij deze groeve voor haar in de gaten zullen houden. Deze taak heeft Henk

van het gangenstelsel minder “trekt”. Zelf hebben de vleermuizen er ook wat op gevonden: knus tegen elkaar aanhangen! Bovendien is de *Emarginatus* een redelijk grote vleermuis (kopstaartlengte circa 77 tot 99 mm., spanwijdte 220-245 mm.) die grote invliegopeningen nodig heeft. De verticale ingang uit 1985 en de horizontale ingang uit 2000 bieden deze grote invliegopeningen, de ronde invlieggaten bij de horizontale ingang zijn te klein.

Voor de berglopers en anderen die het Houbensbergske willen bezoeken, heeft de aanwezigheid van Emarginaten in deze groeve één nadeel: deze vleermuizen zijn gevoelige beestjes en bij de minste verstoring worden ze wakker! Dit komt door hun relatief hoge stofwisseling in de winter. Anders gezegd: ze draaien hoger “stationair” dan andere vleren en dat maakt hun prikkelbaarder. Dit betekent dat we de groeve beslist dicht moeten houden tussen 1 oktober en 1 april, om ze alle winterrust te gunnen die ze nodig hebben. En dat is toch een beetje jammer, aangezien berglopen juist vooral in de winter wordt beoefend.

Gegevens: Taalgroep Loge en “Gids van de Vleermuizen van Europa, Azoren en Canarische Eilanden” (Schoner/Grimmberger, 2001)

Erik Honée, beheerder Houbensbergske

Ramakers uit Cahier en Keer op zich genomen. Henk zal geregeld het gebied van de Heerderberg bezoeken om de veiligheid te inspecteren en te controleren op illegaal bezoek. Zijn bevindingen zullen steeds aan mevrouw De Goede gemeld worden. Op deze manier kunnen de vrijwilligers van onze stichting toch een bijdrage leveren aan de veiligheid en het behoud van deze mooie groeve.

Het bestuur

Afscheid van de heer G. Beijer bij Macintosh

De heer Gert Beijer heeft afgelopen januari afscheid genomen van Macintosh, waar hij vele jaren als voorzitter van de Raad van Bestuur aan het roer stond. Ook het bestuur van de Van Schaïkstichting was bij dit afscheid uitgenodigd en het bood de heer Beijer een kaart van Limburg aan, met daarop alle

groeven en ingangen. Dit als stimulans om in de vrij gekomen tijd al die prachtige ondergrondse landschappen te gaan bekijken.

Het bestuur

Ruim driehonderd geïnteresseerden bezochten keldertje Slavante

Na een prachtige voorjaarsweek werd het Pasen. Het weer werd iets minder goed, maar dat deerde niet, want voor Maastricht en vooral voor St. Pieter werd het een bijzonder weekend; het buitengoed Casino Slavante werd heropend, nadat het bijna anderhalf jaar gesloten was, tot verdriet van zeer velen.

Alle betrokken partijen, de nieuwe exploitant Cees van Stiphout, de Stichting Oud St. Pieter, de wijngaardeigenaar Maison Florop en natuurlijk onze Stichting ir. D.C. van Schaïk, hadden gezamenlijk overlegd om van deze heropening een aantrekkelijke manifestatie te maken. En dat is gelukt, want de mensen kwamen er elke middag met honderden tegelijk op af. Ze zagen dat het Casino niet echt veranderd is ("het is alleen veel mooier geworden") en constateerden dat de speeltuin - en vooral het draai-molentje - weer prima werken. Daarna kregen ze een rondleiding over het ouder kloosterterrein en de wijngaard en in de zeker vijfhonderd jaar oude kloosterkelder.

Besloten was om alleen de interessantste kelder open te stellen, mede door de gebrekkige toegankelijkheid van het tweede keldertje. De openstelling en de korte rondleiding in de kelder werden verzorgd door vrijwilligers: Ger Wishaupt, Joep Orbons, Peter Jennekens en ondergetekende. Meer dan 300 mensen kwamen op bezoek. Veel Maastrichtenaren, maar ook mensen van buiten de stad, jong en oud. Velen wisten wel iets van grotten en hadden er soms zelfs nog in de Tweede

Wereldoorlog in geschild, maar de meesten, zelfs de mensen van St. Pieter, hadden nog nooit van de keldertjes gehoord, laat staan ze bezocht. De reacties van de bezoekers waren zeer positief. Ze bewonderden de oude bakoven en waren geboeid door de geheime bergplaats. Veel Maastrichtenaren legden meteen een link met de nooit teruggevonden Twaalf Zilveren Apostelen, dus misschien vinden we die nog ooit eens bij verdere uitgraving en restauratie van de keldertjes! De ongedwongen sfeer schiep een goede gelegenheid om de talloze vragen van bezoekers te beantwoorden. Vragen over de ontstaansgeschiedenis van onze onderaardse kalkgroeven bijvoorbeeld, of over ondergrondse fauna, zoals de vleermuis en ons unieke grottenspinnetje, de "Mena Menarda". Voor de laatste blijkt het keldertje overigens een waar lustoord te zijn, want bij een recente inspectie bleken er tientallen voor te komen.

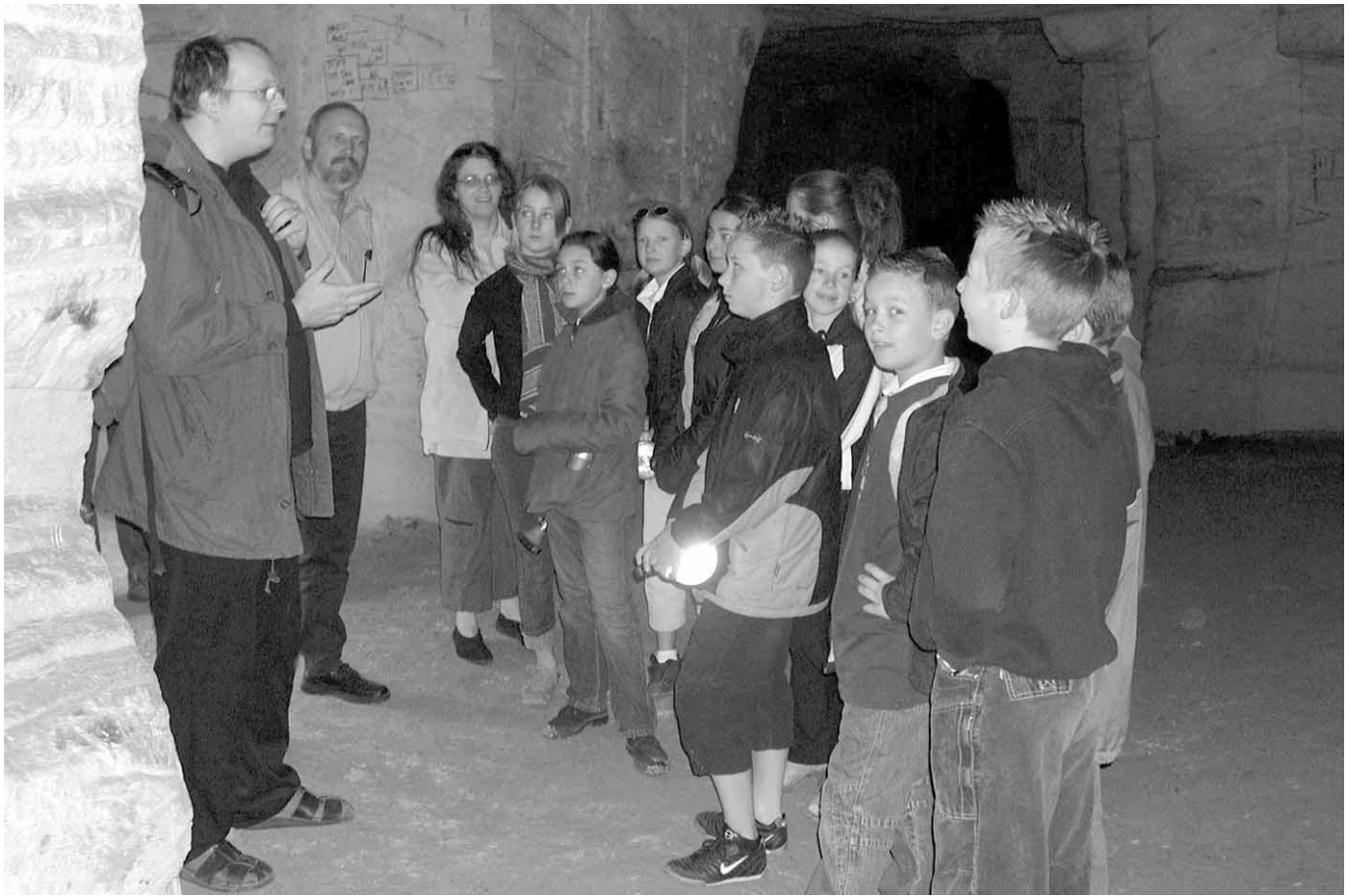
Natuurlijk is van de gelegenheid gebruik gemaakt om onze stichting onder de aandacht te brengen. Er werden folders uitgereikt, er werd verteld over de doelstelling van de Van Schaïkstichting en, "last but certainly not least", was er een soort offerblok of collectevat geplaatst, dat door de voorzitter van onze stichting eigenhandig uit een mergelblok was vervaardigd. De totale opbrengst van beide middagen was ruim 76 euro. Die zijn zeer welkom, want er is ondergronds nog heel veel moois dat behouden moet blijven...

Ad Lagas, beheerder keldertjes Slavante

Kinderlogica in de Koeleboschgroeve

De vleermuis is niet langer het enige vliegende zoogdier op aarde. Ook de "bij" is een vliegend zoogdier, want de juf had pas nog verteld dat een "bij" nectar uit een bloem zoog! Deze, en tal van andere vertederende opmerkingen vielen te beluisteren uit een groep van tachtig kinderen, die samen met hun docenten de lagere school "Kalebas" uit Bemelen vormen en op goede vrijdag 18 april in de

Koeleboschgroeve te gast waren onder begeleiding van de SOK.-leden Peter Jennekens, Martin Hoogerwerf, Ger Beckers, Marc Derix, Henk Ramakers, Joep Orbons en ondergetekende. Met hier en daar een wit snoetje bij de jongste kinderen en bij een enkele juf, werden de kinderen in groepjes van tien door twee gidsenteams in sessies van drie kwartier rondgeleid. Veel belangstelling

was er voor de rondhangende vleermuizen: vooral een prachtig groepje van dertien vleermuizen in een smalle aardpijp en één vleermuisje op ooghoogte, trokken veel bekijks. Ook het zoeken naar een stukje mergel met fossielen erin, dat meegenomen mocht worden, kon de kinderen wel bekoren. Tijdens de rondleiding vertelden de gidsen op begrijpelijke wijze tal van wetenswaardigheden en werden - heel verstandig vanwege sommige “witte snoetjes” - al te spannende verhalen, over bijvoorbeeld verdwalings met fatale afloop, vermeden of de kop ingedrukt.

Zo hadden alle kinderen een leuke ochtend en kwamen ze na drie kwartier (“Nu al?”) beladen met mergelblokjes en een ervaring rijker weer naar bui-

De nieuwe redacteur stelt zich voor

Toen ik vernam dat er een nieuwe redacteur voor de Steunpilaar werd gezocht, heb ik me zonder aarzelen beschikbaar gesteld, want ik ben al enkele jaren met veel plezier redacteur van de SOK-Info en dat smaakte naar meer!

Sinds voorjaar 1994 ben ik lid van de SOK en van begin af aan had ik het gevoel dat ik binnen die studiegroep meer moest gaan doen dan slechts passief lid te zijn. Allereerst ging ik zoeken naar een onderzoeksterrein waarmee ik me langere tijd bezig zou

ten. Daar huppelde een heuse paashaas rond om de wachtende kinderen te vermaken en “verdedigde” Martin de openstaande groeve-ingang tegen al te avontuurlijke en ongeduldige jongelingen.

Al met al was het een gezellige dag voor jong en oud. Ook wij, de gidsen, hebben trouwens wat bijgeleerd. Met name een simpele tekening van een zeer rondborstige dame ontlokte aan de oudste kinderen (10-11 jaar) een versje over een meisje uit Epe, dat de sex niet had begrepen en zich na “de daad” iets afvroeg, waarover we erg moesten lachen, maar dat ik hier maar niet opschrijf. Tenslotte is de Steunpilaar een net blad, nietwaar?

Jaap Brandsma.

kunnen houden. Het moest in ieder geval iets zijn, dat aansloot bij mijn interesse in cultuurhistorie. Als hobby studeer ik Algemene Cultuurwetenschappen aan de Open Universiteit en ik wilde graag de reeds verworven kennis in de praktijk gebruiken. Het was echter moeilijk om een onderzoeksobject te vinden dat voldeed aan mijn eisen en mogelijkheden. Ik stak overal mijn voelhorens uit, maar vond vooralsnog niets waarin ik me zou kunnen gaan specialiseren.

Pas toen ik op een mooie zomerdag op een terras van het Onze Lieve Vrouweplein weer eens over die slepende onderzoekskwestie zat te piekeren, kwam er schot in de zaak. Mijn blik viel plotseling op de zo vertrouwde aloude basiliek en het leek wel alsof de Sterre der Zee ook mij een van haar wonderen gunde, want in een flits zag ik het voor me: ik zou de cultuurhistorie van ondergrondse kapellen gaan naspeuren en optekenen! Stom, dat ik daar niet al veel eerder aan gedacht had. De meeste van die kapellen zijn echter zo prominent in de groeve aanwezig, dat je helemaal niet beseft dat het eigenlijk prachtige onderzoeksobjecten zijn. Enfin, na een kort vooronderzoekje bleek dat er maar liefst vijftien ondergrondse kapellen in de Zuid-Limburgse kalksteengroeven te vinden zijn, met zeer uiteenlopende ontstaansgeschiedenissen en vormgeving. Ik kon dus een paar jaartjes vooruit, net zoals ik steeds gewenst had. Inmiddels ben ik helemaal verslingerd geraakt aan mijn onderzoeksobjecten en heb ik al vier lijvige artikelen in SOK-Mededelingen mogen publiceren over “mijn” kapellen. En er zullen er de komende jaren nog heel wat volgen...

Tijdens een recreatieve berglopersavond in de Zonneberg hoorde ik van Joep Orbons dat er een redacteur voor het ledenblad van de SOK werd gezocht. Dit was eindelijk de gelegenheid waarop ik had zitten wachten! Ik wilde immers al zo lang “iets voor de SOK betekenen”, omdat ik het zo’n leerzame, beregezellige en fascinerende studiegroep vond. Fascinerend, omdat de SOK me deed denken aan de illustere genootschappen van “amateurs” (in de ware zin des woord) uit vorige eeuwen. Daarbij vond ik het verbazingwekkend hoe zo’n bonte verzameling uitgesproken ego’s toch prima kan samenwerken als het erop aankomt. Kortom, ik had voor eens en altijd mijn hart aan de SOK verloren en door redacteur te worden, zou ik me eindelijk eens nuttig kunnen maken voor mijn studiegroep.

Het was overigens niet louter mijn sympathie voor de SOK die mij deed besluiten om het redacteurschap van het ledenblad te aanvaarden, maar er waren nog andere motieven die meespeelden. Op de eerste plaats is er natuurlijk mijn bezetenheid van groeven en ondergrondse plaatsen in het algemeen. Reeds op zeer jonge leeftijd waagde ik me graag in mysterieuze hollen en spelonken en de keldertjes van Slavante en de Duivelsgrot waren mijn favoriete speelterreinen toen ik zo’n jaar of zes was. Later is het wat dat betreft alleen nog maar van kwaad tot erger geworden en doolde ik iedere vrije middag met vriendjes door de Kazematten en de Zonneberg.

Mijn moeder noemde mij soms lachend een “keldervèrreke”, of snoof demonstratief aan mijn jekertje en zei dan: “Diech bis zeker in de bèrrèg geweest, want de stinks weer behuurlik nao de petrol vaan dat pitslempke vaan diech.”. Ik had in die tijd nog geen geld voor een heuse petromax en gebruikte dus maar een goedkoop blikken stormlampje, “Made in Japan”.

Toen ik wat ouder was en zelfs toen ik al Nederlands studeerde in Nijmegen, maakten mijn vrienden en ik lange tochten door de Sint Pietersberg: van het uiterste puntje van stelsel Slavante tot onder Fort Sint Pieter en vice versa. Ook gingen we regelmatig “buurten” in andere gangenstelsels zoals de Caestertgroeven en de groeven van het Geuldal en Bemelen. In de loop der jaren kreeg ik het drukker in Nijmegen en nam het aantal malen dat ik nog in de berg kwam steeds verder af en uiteindelijk kwam ik er helemaal niet meer. De groeven waren echter nooit weg uit mijn herinnering en nu en dan vertelde ik nog wel eens aan uiterst verwonderd kijkende Nijmegenaren dat ik een groot deel van mijn jeugd onder de grond had doorgebracht!

Na pakweg zo’n tien jaar nooit meer in een groeve te zijn geweest, begon het heimwee naar de mergel steeds meer aan me te knagen. Uiteindelijk hakte ik de knoop door en een heerlijk weerzien volgde, want ik probeerde ieder ondergronds plekje, waar ik vroeger rondgedoold had, weer te bezoeken en voelde me helemaal terug bij mijn “roots”. Ik schreef: “probeerde te bezoeken”, want helaas bleken er in de loop van de tijd rigoureuze veranderingen te hebben plaatsgevonden: Het sublieme gangenstelsel Slavante was grotendeels afgegraven, de ingang van de Gaemert was dichtgestort, het slot van het groene deurtje van het Noordelijk Gangenstelsel was vervangen, zodat mijn oude loper waardeloos was geworden, en de meeste groeven waar je vroeger zo naar binnen kon lopen, waren nu hermetisch afgesloten. Natuurlijk kreeg ik nog even visioenen van ijzerzagen, breekijzers en kolossale kniptangen, maar ik besepte al gauw dat ik maar moest afzien van dergelijke brute middelen. Mijn ondergrondse kwajongensjaren bleken nu toch echt definitief voorbij te zijn.

Ik besloot dus om me dan maar op een volwassene manier met de groeven te gaan bezighouden en ik werd lid van de SOK. Daar trof ik een groep van mensen aan die ook in de ban van de berg zijn en ik merkte al gauw dat onderzoek van de berg niet pers een ontvullende demystificatie van het ondergrondse hoeft te zijn, maar dat kennis juist ook veel

aan de beleving van de gangenstelsels toevoegt. Verder beseft ik nu meer dan ooit, dat het zeer noodzakelijk is dat de groeven door goede inventarisaties en onderzoek gedocumenteerd worden en dat de handen in elkaar geslagen zullen moeten worden om gezamenlijk te zorgen dat de - elk voor zich unieke - onderaardse landschappen behouden blijven en verstandig worden beheerd. Naast mijn bijna obsessieve liefde voor de berg, mijn loyaliteit aan de SOK en het feit dat ik graag met taal werk, heb ik nog een reden waarom ik graag redacteur ben van de SOK-Info en nu dus ook van de Steunpilaar: Ik woon nog steeds in Nijmegen en om de groeven toch altijd binnen mijn bereik te hebben, houd ik me ermee bezig via mijn computer en het internet. Door mijn redacteurswerk blijf ik immers prima op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op groevegebied en krijg ik van alle kanten interessante en leuke artikelen en groefefoto's toegestuurd. En dat ook nog eens om een zo edele zaak als de groeve-onderzoek en conservering van groeven te dienen!

Last but not least: Ook de prettige samenwerking met Rob Heckers en Erik Lamkin is een reden om graag redacteur van de beide bladen te zijn. Joep Orbons noemde ons al "een goed geoliede machine", maar het heeft ons wel bloed, zweet, tranen en soms ook gevloek gekost om zover te komen. En het redactiewerk blijft nog steeds een moeilijke opgave, aangezien wij voornamelijk per mail en telefoon moeten communiceren. Als we bijvoorbeeld de lay-out bespreken, dan zit Rob in Maastricht voor zijn beeldscherm en ik in Nijmegen. Met de telefoonhoorn in de ene hand en de muis in de andere, bekijken we dan het ontwerp voor de nieuwe editie en lossen zo de probleempjes op die we tegenkomen. Dan leer je wel efficiënt te zijn, want anders blijf je aan het mailen en bellen!

U zult nu wel meer dan genoeg gelezen hebben, om te kunnen begrijpen waarom ik een zeer gemotiveerde redacteur van de Steunpilaar ben. Ik help graag mee om de doelstellingen van de Van Schaikstichting te verwezenlijken en aangezien u, de Vrienden van deze stichting, het onder andere mede mogelijk heeft gemaakt dat de keldertjes van Slavante, waar ik op zesjarige leeftijd een wonderbaarlijke ondergrondse wereld leerde kennen, nu als monumentjes behouden blijven, dan kan ik alleen nog maar schrijven dat ik de "Vrienden van de Stichting ir. D.C. van Schaik" ook een beetje als mijn vrienden beschouw. Ik zal dan ook goed mijn best doen om iedere Steunpilaar een blijk van die vriendschap te laten zijn...

Fons Leunissen

Grotlopen

uit het heden terug
in het verleden
weg noch uur meer weten

welke weg te gaan
wees wijs en zeker
houd de tijd in de hand

hoor het hart
in onwereldlijke stilte
is dit nu eenzaamheid

als regisseur van het
eigen dolend gaan
zelf verantwoordelijk zijn

een petroleumvergasser
suist als lichtend voorbeeld
de stilte weg

één groot aardrijkskundeboek
en op de wanden staat
geschiedenis geschreven

holgezaagde zeebodem
waar mens en dier
tijdelijk te gast zijn

op ontdekkingsreis
lonkt en leidt
het fascinerend onbekende

steen en lucht
met vocht verzadigd
verfrissen

weer buiten
valt alles
even iets meer tegen

J. Hageman

Met dank aan:

Ger Goessens, Jaap Brandsma, Kees van Hooijdonck en Joep Orbons, die de foto's voor deze Steunpilaar leverden.

Lijst van donateurs

De onderstaande lijst bevat de namen van de Vrienden van de Van Schaïkstichting die aangegeven hebben geen bezwaar te hebben openbaar genoemd te worden als donateur van de stichting. Als u ook als Vriend van de Stichting in deze lijst opgenomen wilt worden, voldoet een berichtje aan het secretariaat.

De heer W. Amory, MAASTRICHT.
De heer A.A.H. Barten, GELLIK.
De heer H.J.M. Beaumont, MAASTRICHT.
De heer R.P. Beaumont, MAASTRICHT.
De heer drs. G.J. Beijer, LANAKEN.
Mevrouw J. Blijham- Pama, ZEIST.
De heer J.L.P. Bovy, MAASTRICHT.
De heer P.J. Brand, ECKELRADE.
De heer R.D. Carrière, mvr. Th.J.Carrière - van Schaïk, LEIDERDORP
Mevrouw drs. M.L.M. Ceha, ROOSENDAAL.
Mevrouw TH.G.M. Colen-Beijer, MOERGESTEL.
De heer H.N. Degens, Bouwbedrijf Coppes BV., VALKENBURG AAN DE GEUL.
De heer R. Dreessen, Cave Cadier, CADIER EN KEER.
Mevrouw M.E.TH. Estourgie-Beijer, LANAKEN.
De heer P.H.J. Franssen, GULPEN.
De heer H.H.N. Geurts, VALKENBURG A/D GEUL.
Mevrouw J. de Goede, Venduehuis Dickhaut, MAASTRICHT.
De heer J.H. Gorissen, MAASTRICHT.
De heer A.H.G.L. Hamleers, MAASTRICHT.
De heer Mr. P.CH.M. Huijsmans, Pandrim Heerlen B.V., CLERMONT.
De heer H.G.A. Koene, MAASTRICHT.
De heer P.M.B.L. Koene, MAASTRICHT.
De heer J.T.F.M. Krekel, GELEEN.
De heer drs. A.F.P.W. Lagas, MAASTRICHT.
De heer E.H.J.R. Lamkin, MAASTRICHT
Mevrouw L.M.J. Lamkin- Colson, MAASTRICHT.
De heer H.L. Leunissen, BEEKBERGEN.
De heer G.H.V. van Lijf, MAASTRICHT.

De heer J.M.G. Maes, MAASTRICHT.
De heer J.A.M. van der Meer, MAASTRICHT.
De heer S.E. Minis, MAASTRICHT.
De heer H.J.F. Mommers, Stichting Jezuïetenberg, TONGEREN.
De heer H.H. Mooren, BERGEN OP ZOOM.
De heer W.E.M.G. Nelissen, Gilde van de Bèrregmennekes, MAASTRICHT.
De heer C. Oostwegel, Chateau Sint Gerlach Hotel, VALKENBURG AAN DE GEUL.
De heer R.F.J.M. Oostwegel, Apotheek Ten Horn, MAASTRICHT.
De heer H. Oppenhuis de Jong, HAARLEM.
De heer drs. P.M. Orbons, GRONSVELD.
De heer J. Peumans, RIEMST.
De heer G.F.F.M. Pieters, MILSBEEK.
De heer M. Poesen, ENCI Maastricht BV., MAASTRICHT.
De heer J. Popma, DELFT.
De heer P. Rodenburg, MAASTRICHT.
De heer ir. F.A.A.M. Roosen, RO Groep, MAASTRICHT.
De heer dr. ir. E.P.M. Rousseau, MAASTRICHT.
De heer E.J.P.M. Sauter, ESP Erik Sauter Partenaire b.v., NEERHAREN.
De heer ing. W.C.L. van Schaïk, GELDROP.
De heer L. Schoenmakers, MAASTRICHT.
De heer B.G.J.J. Snelder, MAASTRICHT.
De heer L.S.J.M. Spronck, MAASTRICHT.
De heer C.B.C.A. van Stiphout, Rederij Stiphout/Festivillage, MAASTRICHT.
De heer F.B. Vandehoek, MAASTRICHT.
De heer F. Vermeulen, ASP Adventure B.V., VALKENBURG A/D GEUL.
De heer dr. A.M. Voûte, SOEST.
De heer drs. A.P. Witlox, MAASTRICHT.

Wij danken iedereen die met zijn of haar financiële bijdrage de Stichting ir. D.C. van Schaïk steunt in haar activiteiten.

Medewerkers betrokken bij de stichting

Bestuur:

- Joep Orbons: voorzitter
- Desiree Schoenmakers: secretaris
- Pierre Hardy: penningmeester
- Wilfred Schoenmakers: bestuurslid

Comite van Aanbeveling:

- G. Beijer: voorzitter
- A. Lagas
- C. Oostwegel
- G. van Lijf
- S. Sleijpen

Groevenbeheerders:

- Apostelgroeve: Ton Breuls
- Fallenberg: Valère Ceulen
- Heerderberg: Henk Ramakers (Toezichthouder)
- Houbensbergske: Erik Honée
- Keldertjes Slavante: Ad Lagas
- Koeleboschgroeve: Ed de Grood
- Nieuwe groeve achter St. Joseph: Han Bochman
- Roothergroeve: John Hageman
- Scharnderberg: John Knubben
- Theunisgroeve: Giel Bindels

Technische Commissie:

- Olav Hensing: coördinator
- Han Bochman
- Norbert Hensing
- Cham Peters
- Jo Pantekoek

Medewerkers:

- Wil Ramaekers
- Carla Ramaekers

Redactie:

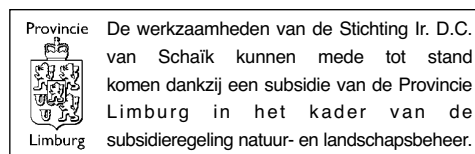
- Fons Leunissen
- Rob Heckers
- Erik Lamkin

Adviseurs:

- Ed de Grood: juridische zaken
- Ad Lagas: financiële zaken
- Roland Bekendam: mijnbouwkundige zaken

Referentieraad:

- K. Huntjens
- D. de Graaf
- R. Brandt
- J. Felder
- S. van der Leeuw
- A. Voûte
- W. van Schaïk

Colofon

Redactie: Fons Leunissen
Lay-out en druk: Rob Heckers
Redactieadres: Stichting ir. D.C. van Schaïk
Postbus 2235
6201 HA Maastricht
e-mail: vanschaikestichting@nhgl.org
Web-site: www.vanschaikestichting.nl
Bankrekening: SNS Bank Maastricht 92.98.12.034
KBC Bank Vroenhoven: 745-0030689-09
Kamer van Koophandel
voor Zuid Limburg: 14056739

*De Steunpilaar van de Van Schaïk Stichting verschijnt twee maal per jaar, in april en in augustus.
De Van Schaïkstichting is een werkstichting van de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven
van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg*